

«Правове забезпечення державного регулювання»

Автор: д.ю.н. проф. каф. Конституційного та адміністративного права Верлос Н.В.

Лекція №3
Тема: Конституційно-правовий статус
Президента України

План:

1. Соціальне призначення, політична роль глави держави в системі вищих органів держави. Президент України як одноосібний глава держави.
2. Юридичні вимоги до кандидатів на пост Президента України. Загальна характеристика законодавства про вибори Президента України. Інавгурація Президента України. Символи президентської влади.
3. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Відповідальність глави держави (імпічмент). Підстави і порядок здійснення імпічменту.
4. Функції та компетенція Президента України. Загальнодержавне представництво і забезпечення єдності державної влади як прерогативні функції Президента України.
5. Взаємовідносини глави Української держави з парламентом, урядом, державним апаратом.
6. Президент України як Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України. Акти глави держави. Контрасигнатура актів глави держави.
7. Гарантії діяльності Президента України.
8. Апарат Президента України, його політико-правова роль. Офіс Президента України. Рада національної безпеки і оборони України. Інші допоміжні органи при Президентові України.

Правова база діяльності Президента України

- Конституція України
- Закон України «Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент)» (10.09.2019 р.)

Президент України

Є главою
Української
держави

Хто може бути Президентом

громадянин України

не молодший за 35 років

має право голосу

проживає в Україні протягом десяти останніх перед днем виборів років

володіє державною мовою

одна й та сама особа не може бути Президентом України більше ніж два строки підряд

18 491 840українців взяли участь
у голосуванні**Зеленський**Володимир
Олександрович**Порошенко**Петро
Олексійович**13 541 530****73,22%****4 522 320****24,45%****427 990****2,31%**

виборчі бюлетені, визнані недійсними

Президент України обирається за мажоритарною системою абсолютної більшості

Обраним у день виборів Президентом України вважається кандидат, який одержав на виборах більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні (50%+1 голос)

Приведення Президента України до присяги здійснює Голова Конституційного Суду України

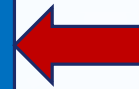

Інавгурація

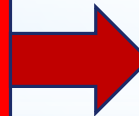
(лат. *inauguro* – посвячення до посади)
це церемонія вступу на посаду голови держави або на високий духовний сан

Новообраний Президент України вступає на пост не пізніше ніж через 30 днів після офіційного оголошення результатів виборів, з моменту складення присяги народів на урочистому засіданні Верховної Ради України.

Приведення Президента України до присяги здійснює Голова Конституційного Суду України.

Президент України, обраний на позачергових виборах, складає присягу у п'ятиденний строк після офіційного оголошення результатів виборів

5.12.1991 ВРУ

ОФІЦІЙНІ ЗАРУБІЖНІ ГОСТІ

АТРИБУТИ

2 послы
Польща Канада

(не ухвалена)

КУРІОЗИ

Після складання присяги Л. Кравчуку не встановили крісло президента у залі ВРУ. Йому довелося сісти на місце спікера

Не був виконаний державний гімн, оскільки не була ухвалена його дакція. Замість гімну хор ім. Г. Верьовки виконав «Боже великий, єдиний»

9.07.1994 ВРУ

ОФІЦІЙНІ ЗАРУБІЖНІ ГОСТІ

АТРИБУТИ

14 делегацій іноземних держав

(не ухвалена)

У Маріїнському палаці відбулася офіційна церемонія передачі влади від Л. Кравчука до Л. Кучми

КУРІОЗИ

На церемонію передачі влади Л. Кравчук прибув із запізненням на 20 хв.

0.11.1999 Палац «Україна»

ОФІЦІЙНІ ЗАРУБІЖНІ ГОСТІ

8 президентів

21 делегація іноземних держав

2 прем'єр-міністри

АТРИБУТИ

КУРІОЗИ

Коли президентів вручали булаву, поруч не було офіцера, якому голова держави мав би її віддати. Л. Кучма взяв булаву, потримав її у руках та поклав назад

ЛЕОНІД КРАВЧУК

ВІКТОР ЮЩЕНКО

ЛЕОНІД КУЧМА

ВІКТОР ЯНУКОВИЧ

ПЕТРО ПОРОШЕНКО

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІНАВГУРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ

У 1991-2014 РР.

СЛОВО І ДІЛО

Інфографіку створено за даними відкритих джерел інформації станом на 07.05.2019 року

ВРУ Майдан Незалежності 23.01.2005

ОФІЦІЙНІ ЗАРУБІЖНІ ГОСТІ

АТРИБУТИ

64 делегації іноземних держав 7 президентів

2 прем'єр-міністри 1 генерал-губернатор

Церемонія передачі влади від Л. Кучми до В. Ющенка відбулася у ВРУ

На майдані Незалежності не злетів випущений В. Ющенком білий голуб

ВРУ 25.02.2010

ОФІЦІЙНІ ЗАРУБІЖНІ ГОСТІ

~100 делегацій іноземних держав 8 президентів

3 прем'єр-міністри

Церемонія передачі влади від В. Ющенка до В. Януковича відбулася в одному з кабінетів АП

КУРІОЗИ

Під час входу до ВРУ перед В. Януковичем почали зачинятися вхідні двері
Посвідчення президента, яке мало би лежати на спеціальній подушці, В. Янукович сховав у кишеню

ВРУ Софійська площа 07.06.2014

ОФІЦІЙНІ ЗАРУБІЖНІ ГОСТІ

56 делегацій іноземних держав 13 президентів

4 прем'єр-міністри

КУРІОЗИ

Під час входу до ВРУ перед П. Порошенком знепритомнів солдат почесної варті

АТРИБУТИ

14 днів 7 червня субота	18 днів 25 лютого четвер	28 днів 23 січня неділя	16 та 9 днів 19 липня 14 листопада вівторок неділя	4 дні 5 грудня четвер
--------------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------------	---	------------------------------------

29 днів
20 травня
понеділок

ТСН 09:14 І НАВГУРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА

Державні символи Президента України

Прапор (штандарт)
Президента України

Гербова печатка
Президента України

Знак
Президента
України

Булава
Президента
України

Печатка Президента

Гербова печатка затверджена Указом Президента України "Про офіційні символи глави держави" від 29 листопада 1999р. за № 1108; 1507/99 . Вона має круглу форму. У центрі - зображення малого Державного Герба України, по колу йде напис "Президент України". Під гербом - стилізоване зображення знака Ордена князя Ярослава Мудрого. Автор проекту - Олекса Руденко.

Підстави дострокового припинення повноважень Президента України (ст.108-111)

відставка

неможливість виконувати свої
повноваження за станом здоров'я

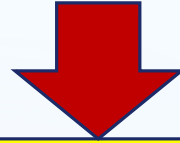
усунення з поста в порядку імпічменту

смерть

У разі дострокового припинення повноважень Президента виконання його обов'язків на період до обрання і вступу на пост нового Президента покладається на Голову Верховної Ради України

Відставка Президента України

Набуває чинності з моменту проголошення ним особисто
заяви про відставку на засіданні Верховної Ради України
(ст.109)

Неспроможність виконувати повноваження за
станом здоров'я (ст.110)

Звернення ВРУ

Письмове подання ВСУ

Медичний висновок

Засідання ВРУ
(рішення більшості 226
депутатів)

Президент України може
бути усунений з поста
Верховною Радою України в
порядку імпічменту у разі
вчинення ним державної
зради або іншого злочину*

*Стаття 111 Конституції України

ПОРЯДОК ОГОЛОШЕННЯ ІМПІЧМЕНТУ ПРЕЗИДЕНТУ

- Подання Ради про вчинений президентом злочин

- Голосування Ради за оголошення початку процедури імпічменту і створення тимчасової комісії (необхідно **300 +1** голос)

- Формування тимчасової слідчої комісії

- Комісія проводить розслідування факту та обставин злочину

- Слідча комісія готує і подає до Ради висновки і пропозиції щодо проведеного розслідування

- Розгляд Радою висновків комісії за участі президента, голови та суддів КСУ, голів ВСУ та ГПУ і уповноваженої ВР з прав людини

- Рада голосує за подання висновків ТСК та результатів обговорення до ВСУ та КСУ (голосування таємне, потрібно **300 +1** голос)

- ВСУ та КСУ розглядають подання Ради

- Рада ухвалює рішення про усунення президента з поста (голосування таємне, потрібно **>338** голосів)

- Президент втрачає повноваження після оголошення про це головою парламенту

ІМПІЧМЕНТ ПРЕЗИДЕНТА

Як має працювати ухвалений закон?

ЦЕНТР ДЕМОКРАТІЇ ТА
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

ІМПІЧМЕНТ – дострокове припинення повноважень Президента у разі вчинення ним державної зради або іншого злочину.

ПРОЦЕДУРА

Письмове подання за підписами **не менше 226** народних депутатів.

Створення спеціальної тимчасової **слідчої комісії ВРУ** для розслідування справи (до комісії входять народні депутати, спеціальний прокурор і спеціальні слідчі).

На підставі висновку СТСК ВРУ приймає таємним голосуванням постанову (**не менше 300 голосів** депутатів) про звинувачення президента.

ВРУ **звертається до Конституційного суду України**, який надає висновок щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про імпічмент, **та до Верховного суду**, який надає висновок про те, що діяння, в яких звинувачується президент України, містять ознаки державної зради або іншого злочину.

ВРУ таємним голосуванням **не менше 338** депутатів приймає постанову про імпічмент Президента.

ПРОЦЕДУРА ІМПІЧМЕНТУ ПРИПИНЯЄТЬСЯ У РАЗІ:

Відставки
Президента.

Неприйняття ВРУ постанови
про звинувачення/про імпічмент,
після чого ВРУ у письмовій формі
вибачається перед президентом.

ПОВНОВАЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Зовнішня політика

Представляє Україну та реалізує її зовнішню політику

Пропонує парламенту кандидатуру міністра закордонних справ

Призначає і звільняє глав дипломатичних місій України

Є гарантом реалізації стратегічного курсу на членство в ЄС та НАТО

Веде переговори з іншими державами, укладає міжнародні договори

Ухвалює рішення про розірвання або припинення дії договорів

Визнає інші держави, приймає вірчі грамоти в іноземних послів

Оборона

Є Верховним головнокомандувачем Збройних сил України

Пропонує парламенту кандидатуру міністра оборони

Призначає Начальника Генерального штабу та вищих керівників ЗСУ

Ухвалює рішення про:

- оголошення стану війни
 - загальну або часткову мобілізацію
 - запровадження воєнного стану
- (ці рішення мають бути затверджені Верховною Радою)

Положення про
Офіс Президента
України
Указ Президента
України від
25.06.2019 р.

Офіс Президента України

є постійно діючим допоміжним органом, утвореним Президентом України

До складу Офісу входять:

1. Керівник Офісу Президента України;
2. Перший заступник Керівника Офісу Президента України;
3. заступники Керівника Офісу Президента України;
4. Керівник Апарату Офісу Президента України;
5. Перший помічник, помічники Президента України;
6. радники Президента України;
7. Прес-секретар Президента України;
8. представники Президента України;
9. уповноважені Президента України;
10. Кабінет Президента України;
11. Кабінет Керівника Офісу Президента України;
12. директорати;
13. департаменти.

Офіс Президента України

Керівник Офісу
(Єрмак А.Б.)

Помічники
Президента

Представники

Перший заступник +
Заступники (6 осіб)

Перший помічник +
помічник

1. У парламенті
2. В уряді
3. У Конституційному Суді

Керівник Апарату
Офісу (Дніпров О.С.)

Уповноважені
Президента

Прес-секретар

1. 3 питань контролю за діяльністю СБУ
2. 3 прав дитини
3. У справах кримськотатарського народу
4. 3 прав людей з інвалідністю
5. 3 земельних питань
6. 3 питань реабілітації учасників бойових дій

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ

бюджет

є спеціальним державним органом з матеріально-технічного, соціально-побутового та іншого забезпечення діяльності Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Ради національної безпеки і оборони України, інших державних органів

Положення про Державне управління справами
Указ Президента України від 17.12.2002 Позначку "Опублікуванню не підлягає" знято 2009 р.

Державне управління справами

Санаторій "Південний"
Державного управління
справами

Санаторний комплекс "Зорі
України"

Державне підприємство
"Санаторій "Гурзуфський"

Державне підприємство
"Санаторій "Алуштинський"

Державний заклад "Дитячий
оздоровчий табір-пансіонат
"Радуга" Державного
управління справами

Державне підприємство
України "Міжнародний дитячий
центр "Артек"

Державний заклад "Дитячий
оздоровчий табір "Світанок"
Державного управління
справами

Державний
лікувально-профілактичний
заклад "Санаторій імені М. О.
Семашка"

Державне підприємство
"Будинок відпочинку "Псоу"

Санаторій "Україна" - філія
Державного
лікувально-профілактичного
закладу "Санаторій імені М.О.
Семашка"

Державне підприємство
"Санаторій "Моршинський"

Державне підприємство
"Санаторій "Кришталевий
палац"

Державне підприємство
"Санаторій "Конча-Заспа"

Будинок відпочинку
«Конча-Заспа» Державного
управління справами

Комплекс відпочинку
«Пуща-Водиця» Державного
управління справами

Державне підприємство
«Санаторій «Збруч»

Головне управління
санаторно-курортних закладів
в АР Крим

Кримський природний
заповідник

Азово-Сиваський
національний природний
парк

Державна організація
"Лісове господарство
"Білоозерське"

Державна організація
"Резиденція "Залісся"

Державна організація
"Резиденція "Синьогора"

Управління адміністративними
будинками Державного
управління справами

Державне підприємство
"Комунар"

Державне підприємство
"Аптека"

Державна наукова установа
«Науково-практичний центр
профілактичної та клінічної
медицини»

Клінічна лікарня "Феофанія"
Державного управління
справами

Державний заклад "Поліклініка
№2" Державного управління
справами

Санітарно-епідеміологічна
станція Державного управління
справами

Державне авіаційне
підприємство "Україна"

Державна організація
"Автобаза Державного
управління справами"

Державне підприємство
"Держпостачання"

Державне підприємство
"Готель "Україна"

Приватне акціонерне товариство
"Готель "Дніпро"

Державне підприємство
"Укржитлосервіс"

Державне підприємство
"Зал офіційних делегацій"

Державне підприємство
Державного управління справами
по обслуговуванню офіційних
заходів "Гарант-сервіс"

Національний комплекс
"Експоцентр України"

Державне підприємство
"Національний центр
ділового та культурного
співробітництва
"Український дім"

Державне підприємство
"Національний палац
мистецтв "Україна"

Національний
культурний центр
України у м. Москві

Національний
культурно-мистецький
та музейний комплекс
"Мистецький арсенал"

Національний камерний
ансамбль "Київські
солісти"

Державне видавництво "Преса
України" Державного
управління справами

Будівельне управління
Державного управління
справами

Державне підприємство
"УКРІНВЕСТБУД"

Державне підприємство
"Житомирський
лікеро-горілчаний завод"

Державне підприємство
«Науково-виробничий центр
«Пріоритети»

є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України

Функції

внесення пропозицій Президентові України щодо реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки і оборони

координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони у мирний час

координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони в умовах воєнного або надзвичайного стану та при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України

Головою Ради національної безпеки і оборони України є Президент України

склад

Прем'єр-міністр України

Міністр оборони України

Голова Служби безпеки України

За посадою

Міністр внутрішніх справ України

Міністр закордонних справ України

Також членами РНБО України можуть бути керівники інших центральних органів виконавчої влади, а також інші особи, визначені Президентом України

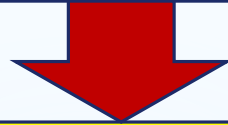
Секретар РНБО

призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України і безпосередньо йому підпорядковується

Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності (Указ Президента 10.06.1997)

Контрасигнація актів Президента

(лат. *contra* - проти і *signare* - підписувати, засвідчувати печаткою) - попереднє скріплення акта глави держави підписами прем'єр-міністра й міністра, відповідального за цей акт та його виконання, внаслідок чого вони беруть на себе юридичну й політичну відповідальність за акт глави держави

Акти Президента України у визначених Конституцією випадках скріплюються підписами Прем'єр-міністра України і міністра, відповідального за акт та його виконання. (ст.106)

